

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (SLOT) EN 2

Ds. D. Ch. Overduin 11 oktober 1987

Catechismus zondag 1 vraag 1 (slot) en 2

Schriftlezing: Psalm 130

Zingen: Psalm 119 : 17
 130 : 2
 84 : 3,4,5
 142 : 7

De 1e Zondag.

VRAAG 1: Wat is uw enige troost, beide in het leven en sterven?

ANTWOORD: Dat ik met lichaam en ziel, beide in het leven en sterven, niet mijn, maar mijns getrouwen Zaligmakers, Jezus Christus eigen ben, die met zijn dierbaar bloed voor al mijn zonden volkomenlijk betaald en mij uit alle heerschappij des duivels verlost heeft, en alzo bewaart, dat zonder den wil mijns hemelsen Vaders geen haar van mijn hoofd vallen kan, ja ook, dat mij alle ding tot mijn zaligheid dienen moet, waarom Hij mij ook door Zijn Heilige Geest van het eeuwige leven verzekert, en Hem voortaan te leven van harte willig en bereid maakt.

VRAAG 2: Hoe veel stukken zijn u nodig te weten, opdat gij in dezen troost zaliglijk leven en sterven moogt?

ANTWOORD: Drie stukken. Ten eerste: hoe groot mijn zonde en ellende zijn. Ten andere: hoe ik van al mijn zonde en ellende verlost worde. En ten derde: hoe ik Gode voor zulke verlossing zal dankbaar zijn.

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (SLOT) EN 2

THEMA: TROOST

Nog een paar woorden resten ons van antwoord 1.

Wij zijn geëindigd bij: "alle ding tot mijn zaligheid dienen moet", en dan staat er nog bij: "waarom Hij mij ook door Zijn Heilige Geest van het eeuwige leven verzekert en Hem voortaan te leven van hart willig en bereid maakt."

Het ging over de verlossing, het eigendom te zijn van een Ander. Het ging over het werk van de Drieënige God, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, waar nú sprake van is. Het ging over het betaald hebben: de schuld is betaald. Het ging over Zijn Vaderlijke zorg, die over ons gaat, waarin Hij de heerschappij van de satan verbreekt en álle dingen moeten meewerken ten goede.

Met het oog op dát alles staat hier nu; "Waarom Hij mij ook door Zijn Heilige Geest van het eeuwige leven verzekert." Al deze dingen zijn geschied, daar zijn wij niet bij geweest. Dat is al lang geleden, dat deze zaken op Golgotha hun beslag hebben gekregen. Dat het Offer is gebracht, de rekening is betaald, de schuld is vereffend. Wij hebben nodig, de verzekering door de Heilige Geest, van het eeuwige leven.

Hoe doet Hij dat?

Dat doet Hij door ons te doen ervaren de goedertierenheid en de barmhartigheid van God de Vader en dat Zijn woorden en Zijn gedachten alléén bevestigd worden.

De verzekering door de Heilige Geest van het eeuwige leven moeten we daarom niet zien als één of andere inval, maar als een doorgaand werk van de Heilige Geest en als doorgaande uitingen van Gods eeuwige liefde in de harten van zondaren.

Betekent dat dan dat wij het geloof weer plaats laten maken voor het gevoel? Nee, dat niet, maar wij weten van geloof, hoop en liefde. En de meeste van deze is de liefde. En nu zijn het vooral de uitingen van Gods liefde, die het hart verzekeren van het eeuwige leven. Het is dát stukje van de eeuwigheid, van de heerlijkheid, de gemeenschap, de blijdschap, wat hier reeds in de tijd wordt verheerlijkt. Daarin is God vrij in Zijn bedeling. Hij schenkt naar dat het Hem behaagt. Maar Hij schenkt mild en overvloedig.

Sommigen mogen daar zóveel van proeven en smaken in hun leven, dat het duidelijk zichtbaar is, dat die verzekerende werking van de Heilige Geest in hun harten door het geloof, in de liefde werkende, zichtbaar wordt, duidelijk wordt.

Hij gebruikt daartoe Zijn Goddelijk Woord, dat door Hem gezegend wordt. Dat als het middel in de hand van de Heilige Geest gebruikt wordt om de twijfel en het ongeloof te overwinnen, bij de aanvang en bij de voortgang.

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (SLOT) EN 2

Je hebt daarin grote verscheidenheid. Er zijn mensen die hun leven lang zo in de bestrijding en in de put en in de twijfel verkeren, dat je denkt: hoe is het mogelijk, dat er nooit eens naar voren komt iets van die blijdschap en de hoop die niet beschaamt omdat de liefde in de harten is uitgestort.

In ieder geval speelt dit een rol, als wij uit het verbroken verbond der werken, met wettische woelingen, worden bezocht in de prediking, dan zal dat geen goede uitwerking hebben. Wat zullen er dan een harde gedachten komen en kunnen komen over de Heere. Wat zal er dan weinig uitstralen van die milde handen, die vriendelijke ogen. Dat zal zeker mede een oorzaak zijn.

Zoals Comrie zei: Toen hij de tranen zag drogen toen de dominee zei: "Nu zal ik je de vonken van de hel eens laten zien." De mensen werden er steeds harder, ongevoeliger of wanhopiger onder. Luther noemt dat een werk van de duivel. Hij zegt: "Overall waar zó gepreekt wordt, dat de gewetens van de mensen in onrust en beklemming, in een soort wanhopigheid terecht komen, dan is dat van de duivel. Dat is geen dienstknecht van het Evangelie, maar van de wet. En die duivel laat een spoor van stank na in de harten van de mensen."

Het is wel te overwegen van hoe grote betekenis het is, als Calvijn het geloof de dochter van het Woord noemt. Dan voelen we ook aan dat het geloof, de hoop en de liefde, die goede gaven van God, ook sterk beïnvloed kunnen worden naar mate de prediking van het Evangelie ook wérkelijk Evangelie-prediking is, ja of nee.

En dan moeten wij toch zeggen dat er niet alleen geslachten zijn, die in grote oppervlakkigheid zijn opgegroeid, die alleen al de manier waarop wij hier met elkaar bezig zijn, ziekelijk vinden. Maar we moeten ook bedenken dat er een geslacht is opgegroeid, altijd vanuit de onzekerheid. En dat wordt met voorbeelden gestaafd uit vroegere tijden, dat er veel meer kinderen des Heeren waren, die in de benauwdheid en in de roepende genade bleven steken, maar die toch wel een goed weggkomen hebben gehad.

Dit beantwoordt misschien wel aan bepaalde menselijke gedachten, maar niet aan het Heilig Evangelie. Het Heilig Evangelie is altijd bezig, niet om ons te stijven in onze onverschilligheid en zonde, maar om ons te verlossen van alle kwaad. Om ons te doen opwassen in de genade en in de kennis van onze Heere Jezus Christus.

Wat óók grote betekenis heeft, is dit: je zult merken in je persoonlijke leven, als je wandelt op een weg die niet recht is, in leugen of achterklap of andere zonden, dat die zekerheid verduisterd wordt. Wij zijn geen volmaaktheidsdrijvers, ganselijk niet,, daar krijgen we de lengte niet voor, daar zijn we te slecht voor om daaraan mee te doen en wij weten het uit het Woord. Maar daar is toch onderscheid, of dat wij voor God de Heere onze dwaasheid belijden en vragen: ach, Heere help me alstublieft, geef dat ik niet in de zonde blijf liggen, maar dat ik weer op mag staan. Dat geeft ruimte.

Maar als een mens vasthoudt op de verkeerde weg, dan is het net alsof de Heere Zich hoe langer hoe meer verwijdert en verbergt. Dat onze zonden en ongerechtigheden zo'n scheiding teweeg kunnen brengen. Dat is ook niet bevorderlijk voor die verzekering van de Heilige Geest, want dan zijn we toch in de diepste zin bezig om Hem in het aangezicht te slaan.

Wat hebben we toch allemaal, hoofd voor hoofd, nodig die leiding en lering van de Heilige Geest en het Woord.

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (SLOT) EN 2

Je kunt natuurlijk met veel argumenten komen en zeggen: hoor eens, ik kan dat zelf ook niet veranderen, ik ben nu eenmaal zo. Nu, we zijn allemaal eender, om een uitvlucht te zoeken. Maar het is toch heel wat ánders, of je voor het aangezicht van de Heere mag belijden in verbrokenheid van het hart, òf dat je een toonhoogte voert van: ik kan er ook niets aan doen, kijk jij maar naar jezelf.

De Heer gaat tóch door, dat is ook een troost, maar dáár moeten wij ons niet mee op de been houden. De Heere gaat door, al gaat het door veel wegen heen, de Heere bereikt heus Zijn doel wel. Maar wij zijn nog in de tijd. En dan zie je wat een schuwheid, wat een onvrijmoedigheid komt er in het leven van ons, als wij niet voor het aangezicht van de Heere onze weg wandelen. Een zondaar heeft toch geen rust, geen vrede in het leven in de zonde, in de ongerechtigheid. Al is zijn hart enkel ongerechtigheid en al weet hij: 'die vuile bron van alle wanbedrijven.'

Toch, wat Jezus leerde bidden: 'verlos ons van de boze', dat wil hij, dat begeert hij. Dat is immers het werk van de Geest en van Christus in de harten.

Zo zijn er zo veel dingen, dat mensen zeggen: je hoort niet meer zo van de verzekering of verzegeling, daar hoor je zo weinig van. Ik ben er van overtuigd dat de Heere niet veranderd is. Hij is nog dezelfde, getrouwe Heere. Maar wat is het groot, dan kom je weer bij die genadegave van de Heere in Christus Jezus terecht, wanneer een menskind mag wandelen in die kinderlijke vreze voor het aangezicht van de Heere. Ook al is die andere man of vrouw ook een kind van de Heere, toch zie je dat verschil. Vroeger logeerde ik op een adres, ik had meer adressen, daar is me altijd iets kenmerkends bijgebleven, dat we 's zondagsavonds - ik weet het wel, het zit hem niet in de vorm - als die man een stukje gelezen had, dan knielden we voor onze stoel en dan dat kinderlijk eenvoudige bidden: "lieve Heere", hoe het is en voor de kinderen en voor de gemeente en voor álles. Daar proefde je iets van die oprechtheid, van die kinderlijke vreze en dat toevorzicht op Zijn grote barmhartigheid.

Dat dóét wat!

Maar nogmaals, de Heilige Geest is een Geest die door het Woord, telkens weer, op het hoogst verzekert dat het bloed van Jezus Christus reinigt van alle zonden, dat we in de kracht Gods bewaard worden tot de zaligheid, dóór het geloof.

En God geve, dat alles wat zich tegen die verzekerende Geest verheft en wat onrust in ons leven geeft en ons alle blijdschap rooft, dat dat nóóit de heerschappij en de overwinning behoudt in ons aller leven.

"En Hem voortaan te leven van harte willig en bereid maakt."

Dat is ook het werk van de Heilige Geest, om Hém te leven. Hoe groot het ook klinkt. Wij kunnen sterk benadrukken, en dat is ook niet voor niets, wie wij zijn geworden door de zonden. Hoe ieder maar voor zich leeft in plaats van het doel voor ogen te hebben van die grote God, die ons heeft gemaakt. Maar tóch, er staat: "van harte willig en bereid maakt." Dat wil zeggen: die lieve Geest geeft dat, het ene ogenblik meer dan het andere. Die kan opeens dat heimwee, dat verlangen in het hart leggen. Om van zorg en zonde ontslagen Hem alleen te roemen die blijdschap geeft. Hij weet wel waar het ligt, hij heeft het niet over iets gek, iets vreemds, hij weet het heus wel. Hij weet wel dat het ware leven in Zijn gunst en gemeenschap is.

Is dat nu voor de aarde ook weggelegd?

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (SLOT) EN 2

Nu, ten dele. Je moet het namelijk niet tegenover elkaar zetten.

Zolang je hier op aarde bent moet je dat zeker niet doen, om het gewone en de genade tegen elkaar uit te spelen. Dat is zo naar. Dat komt omdat sommige mensen allerlei gekke dingen doen of gekke praat en dan zeggen ze: dat is de natuur, het geestelijke is niet eerst, maar het natuurlijke. En dan worden ze opeens vroom, op een ander moment. Maar wat is het toch nu een weldaad en een zegen als dat 'Hem voortaan te leven van harte willig en bereid' door het leven heen getrokken wordt, in de gewone dingen. Want dat betekent niet dat je altijd over godsdienstige dingen moet praten en dat je met een zekere verachting op de gewone dingen moet neerzien, de zegeningen die de Heere geeft en er altijd maar een domper op zetten. Nee, wat is het groot als díé vreze des Heeren zijn weerschijn heeft in de meest gewone dingen van het leven, zonder dat we daar nu met teksten bij lopen te strooien. Of je nu over gewone dingen praat, of met gewone dingen bezig bent, met je was, je tuintje, met onkruid, met metselwerk, met timmerwerk, dat geeft allemaal niets. Daar kan dan toch die draad doorlopen van de vreze des Heeren. Het Hém te leven, omdat achter alles en boven alles die Heere bóven allen is. Die hoger is dan de hoogste.

Ik kan u verzekeren, we zijn er meestal ver vanaf, dat er niets is wat de mens zo'n aangenaam leven bereidt dan de vreze des Heeren.

Nu weet ik wel, je kunt natuurlijk met paradoxale dingen komen, dat weet je wel uit je eigen omgeving, wat al ellende, wat al dit en dat, maar daar gaat het nu even niet over.

Het gaat mij hierover: is het nu natuurlijk als duizenden, ja soms miljoenen mensen voor een idool leven en als halve gekken staan te schreeuwen, en zichzelf net zo aankleden, zichzelf net zo aanstellen. Is het niet intens zielig, als je erover nadenkt? Je hoeft er niet op neer te zien, maar als je daar nu doorheen kijkt, wat is een mens toch eigenlijk een zielepoot.

Neem nu dat hele scala van geschreeuw, van een leven van buiten de Heere God, wat ons misschien zo aantrekkelijk voorkomt. Maar het is het niet. Het laat ons leeg, het laat ons ongelukkig, het geeft geen bevrediging.

En wat kan dan dat Woord en die Geest van de Heere in het leven ook blijdschap geven in de gewone dingen, in de natuurlijke dingen. Dan geeft de Heere ruimte om blij te zijn, met je vrouw, met je man, met je kinderen, met je werk, met heel eenvoudige dingen. Met die vaak schaarse ogenblikken, misschien wel zonder wat te zeggen, dat je zo rustig bij elkaar zit. Of dat je weer eens samen om de tafel geschaard zit met het eten. Dan hoeven er helemaal niet van die zwaarwichtige gesprekken te zijn. Wat heeft die Heilige Geest dan een regulerende werking. Want wat de duivel ons voorstelt is niet natuurlijk. Dat is één zee van ellende en jammer, maar er zit niet iets werkelijks in. Altijd dat droombeeld najagen totdat we moe, als vissen op het droge alleen gelaten worden: zoek het nu maar uit, je kunt niet meer mee, je bent afgedankt, weg, geen belangstelling meer.

Wat is dan de ontferming van de Heere groot. Als wij mogen vragen, wetende en erkennende onze boze harten: 'leer mij naar Uw wil te handelen, 'k zal dan in Uw waarheid wandelen, neig mijn hart en voeg het samen, tot de vrees van Uwe Naam. Zo is die Heilige Geest bezig om ons te leren en te onderwijzen.

Niet in een monniken-vroomheid, dat niet. Want wij beseffen wel, het kwaad zit niet direct in de stok; dat neem je mee, al kruip je in een kloostercel. Of al slijt je je leven in

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (SLOT) EN 2

afzondering ver van deze wereld.

Sommige pilaar-heiligen, die in de Egyptische woestijn jaren lang op een pilaar hebben geleefd, hebben later bekend, dat terwijl ze daar in de eenzaamheid en de ontberingen verkeerden, nog nooit zo overvallen waren geweest door allerlei boze hartstochten en begeerten. Dat is het niet. Nee.

Hier op aarde, zoals de Heere tot Abraham zei: "Wandel voor Mijn aangezicht en wees oprecht." Dan heb je in de eerste plaats met de Heere te maken. Ik hoop dat je dat mag hebben.

Wij worden zo vaak geleefd door anderen. Terwijl je zelf op sommige momenten in het leven bepaalde beslissingen moet nemen, bepaalde dingen moet aanwijzen: ja of nee, dit of dat. En dan wordt dat vaak bepaald: want dan moet jouw gedachte, jouw antwoord passen in het verlengde van die ander of die anderen. Nu, dat kan wel eens nodig wezen, dat het past. Maar er zijn ook ogenblikken, momenten in het leven, dan ligt het voor jouw alleen. En dan zegt die ander: ik geloof nooit dat je dit of dat zó mag bekijken, of dat je dit of dat zó mag doen, want ik zou nooit zus of zó. Dan moet je voor jezelf persoonlijk, voor het aangezicht van de Heere zeggen (soms moet je kiezen uit twee kwade zaken, dat klinkt gek): "Heere, zo ligt het, U weet het, ik weet het niet, maar ik vertel het U. Ik denk dat ik dít maar moet zeggen of dát maar moet doen. En als het niet goed is, houdt U me dan tegen, geef me een andere, een betere gedachte."

Er zijn zoveel dingen waar je niet zomaar een tekst uit de Bijbel kunt pakken. Dat is de Bijbel niet. Wat is het dan aangenaam als je ook daarin enigszins mag kennen, de vrijheid. Geen vrijheid in ongebondenheid, maar een vrijheid voor het aangezicht van de Heere. "Heere, U weet het, U weet alle zorgen en moeiten. U weet het, de één neemt me dit kwalijk en de ander misschien weer wat anders, maar U weet precies hoe het is." Dat is een grote zegen, als we zo met elkaar mogen leven. Want dan zullen wij toch ook aanvoelen dat die ander, die in een bepaald opzicht misschien even wat anders handelt of zegt dan dat ik of jij gezegd zou hebben, dat dat niet zomaar iets is van: het interesseert me allemaal niet, maar dat hij ook mag zeggen: "De Heere weet ervan."

Dat geve ons die trouwe God ook.

"Gewillig en bereid."

Er staat niet dat we er veel van terecht brengen. Er staat niet dat we tot de volmaaktheid komen. Maar wat de Heidelberger ons wil leren is dit: de koers is rechttoe-rechtaan, met alle hobbels en bobbel, die we zelf veroorzaken en hebben, op Hem aan. Op weg naar Sion. Dat is gezegend.

"Hoeveel stukken zijn u nodig te weten opdat gij in deze troost zalig leven en sterven moogt?"

"Drie stukken. Ten eerste, hoe groot mijn zonden en ellenden zijn."

Nu, dat kennen jullie al. Dat hebben de kinderen geleerd, dat weten ze wel. Zonde, ellende, verlossing, dankbaarheid.

Hoe ligt dat nu?

We zijn eerst terecht gekomen, zou je zeggen, in een stuk van het allerheiligst geloof. Het eigendom te zijn van de Heere, gekocht door het bloed van de Middelaar. Gaat nu de Catechismus zeggen: "ja maar, dit was het eind van het verhaal, dat hebben we vast

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (SLOT) EN 2

even genoemd, maar nu gaan we er aan beginnen, hoe je er aan komt."

Dat is een heel gewichtig punt.

Ik kan het ook niet met een schartje knippen, - iedere keer als we opnieuw de Catechismus met elkaar overdenken, komt de ene keer dit aan de orde en dan dat, dat blijft zo doorgaan, zo lang we op aarde zijn - maar je begrijpt hoop ik wel wat ik bedoel.

Je hebt boeken die beginnen met het einde en dat heb je niet zo gauw door. Dan kom je bij hoofdstuk twee, of op de paar volgende bladzijden: Hé, waar ben ik nu opeens? Dat is een bepaalde methodiek van schrijven. Sommige boeken kunnen zo geweldig, zo enorm, zo ingrijpend beginnen. Maar dan krijg je het hele verhaal, wat er allemaal aan vooraf ging, om dan weer te eindigen waar het boek begon.

Moet je je dat nu hier ook zo voorstellen? Zou je dit nu zo voor mogen stellen bijvoorbeeld: Zondag 1, vraag en antwoord 1, dat is een heerlijk gebakje. Dat wordt even opgestoken voor een hongerige ziel of iemand die trek heeft. Heb je goed gezien wat er allemaal opzit? Nu gaat het in de kast en dan gaan we eens beginnen: wat is ons nodig om dat allemaal te krijgen, om dat op te eten, om daar goed mee te zijn. En als je dan je lesje goed geleerd hebt, dan krijg je het, eerder niet.

Moet je nu in dát licht die tweede vraag zien?

Ik denk het niet. Het is niet zo, dat het nóóit zo gaat: 's Heeren goedheid kent geen palen, God is recht. Maar ja, in ieder geval dat eerste stuk, die ellende, laten we dát dan even stellen, dat dat de voorbereiding is.

De ellende, je moet dus dít of je moet dát. Anders heb je toch niets aan troost? Dat is ook zo, je hebt gelijk. Maar - en nu komt het gevaar - wie maakt nu uit of iemand ellendig is, of dat hij zondenkennis genoeg heeft, of weet hoe groot zijn zonden en ellenden zijn.

Een voorbeeld. Toen Abraham geroepen werd was er helemaal niets. Die man was een afgodendienaar in het Ur der Chaldeeën in Mesopotamië. Daar komt opeens de stem van de Heere: "Abram, ga uit je land en uit je maagschap, naar het land dat Ik u wijzen zal." Hij ging.

Je hebt mensen die het nodig vinden om te zeggen: Toen was Abram niet bekeerd. Nu, ik ben nu nóg niet bekeerd. Het is geen stijl om zo iets te zeggen. Denk je het eens in, 'hij ging', niet wetende waar hij komen zou, dan dat de Heere het had beloofd.

Zat die man, toen de Heere bij hem kwam, in zak en as: "Ik ben zo'n zondaar." Ik denk het niet. De boodschap kwam van die God, midden in die afgodische denkwereld en leefwereld van de mensen van toen.

"Eruit, alles achterlaten."

Dan kun je zeggen: dat was het niet. Later, toen hij naar de sterren moest kijken. Later, toen hij zijn zoon moest offeren, dát zijn dingen!

Maar die man daar in dat Ur der Chaldeeën wist amper van een Zaligmaker en van verlossing af.

Ik zou je niet graag gelijk geven, want je voelt, als je al die oude geschiedenissen leest, het is toch allemaal even wonderbaarlijk.

Wie doet dat nu?

De één zegt: "Je hebt een nachtmerrie gehad, man." De ander zegt: "Je hebt gedroomd." Een ander zegt: "Joh, dat kan toch niet, dat bestaat niet; jij de stem van God gehoord, heb je het hardop gehoord, hoe is dat?"

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (SLOT) EN 2

"Ga uit uw land en uit uw maagschap, naar het land dat Ik u wijzen zal." Hij ging. Wat een kracht was er in die roepende God. Maar Abraham zou dat niet hebben kunnen omschrijven. Abraham kon niet zeggen: "Ik was uitgeteerd, maar Hij zag op mij neder." Maar er was iets geheimzinnigs, iets wonderlijks, een kracht Gods tot zaligheid, eenieder die gelooft. Daar komt de stem en hij gaat. Er mogen nog wat strubbelingen op de weg zijn, hij is ook nog in Haran geweest en gebleven. Als zijn vader gestorven is gaat hij verder.

Nu kun je natuurlijk een heleboel dingetjes opnoemen uit het leven van Abraham, waaruit blijkt dat hij ook een gewoon mens was. Ja, dat is waar. Maar dat eerste is niet gewoon, dát is een wonder. Dat je die man daar zo ziet uittrekken en maar dwalen en zwerven door het land, dan hier en dan daar. En Stefanus zegt: Hij heeft in dat land geen voet grond in bezit gehad." En de Hebreënbrieff zegt: "Hij zocht een ánder vaderland, de stad die fundamenten heeft."

Er was iets in zijn leven gekomen dat hij geen naam kon geven, maar hij was op weg. Abraham zat ook niet iedere dag in de kerk, die had je toen nog niet, in die zin. Maar de Heere kwam. En je leest telkens, soms met een tussentijd van jaren, - dat wil niet zeggen dat hij in die tussentijd maar raak deed - 'en hij riep aldaar de Heere aan'.

Elke keer kwam de Heere terug.

Dat is het Oude Testament en het gaat niet helemaal niet op in die zin, wij hebben het profetische Woord, ook het Nieuwe Testament, dat zéér vast is.

Maar zou je nu kunnen zeggen: dát is nu een goede bekeerde man, die kan je vertellen de stukken die nodig zijn om in die troost zalig te leven en te sterven. Nee, dan zou Abraham zeggen: "Waar heb je het over, wat bedoel je?" Die man had geen Bijbel, geen Psalmen en gezangen, geen Christelijke kalender of zo. Maar het Woord komt met macht, het scheppende Woord en hij gaat en de reis begint.

Heeft Abraham geen ellende-kennis gehad? Jazeker, de Heere heeft hem hoe langer hoe meer met het offer bekend gemaakt. Telkens vind je weer - de offer-gedachte was hem niet vreemd, dat heeft de Heere hem heus wel geleerd - hij bouwde een altaar. Maar je voelt wel aan, ik wil even terug naar het gewone leven.

Kinderen, luister goed. De gedachte mag niet postvatten, die je bij sommigen tegenkomt van: oh, daar hangt me en vangnet, een zwarte wolk, boven mijn hoofd. Want dan zus, dan zo, dan dit, dan dat. Ik zou dat zo verdrietig vinden, als je zou zeggen: Dat is bij ons nu de prediking van het Evangelie. Ik weet wel, de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn. Maar we hebben toch een redelijke Godsdienst. Dat is dan zo mooi, zo'n oud verhaal, zo'n oude geschiedenis: Abraham, kom!

Bij de discipelen kom je dat óók tegen: volg mij! En daar gingen ze. Op een keer zegt de Heere: "Abraham, Ik ben je loon en je schild, zéér groot, wandel voor Mijn aangezicht en wees oprecht." Wat een ingrijpende gebeurtenissen in een mensenleven. Heeft die man zijn ellende gekend? Jazeker! Daar is hij wel achter gekomen. Heeft hij zijn verlossing geweten? Door het allerheiligst geloof heeft hij zich vast mogen klampen aan het Lam, dat de Heere Zichzelf ten brandoffer zou voorzien, plaatsvervanging. En dankbaarheid? Daar heeft hij ook van geweten, Hij heeft zijn huis onderwezen in de dingen van de Heere. En ook een dankaltaar voor de Heere opgericht, om Hem te eren, Die hem zo had geleid.

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (SLOT) EN 2

David, weer zoiets.

Je leest psalm 51, psalm 32, over die schuld, die zonden: 't is niet alleen dit kwaad dat roept om straf, maar ik ben in ongerechtigheid geboren. Maar toen hij een jongen was, vreesde hij de Heere en zal hij heus wel besef gehad hebben van wat niet goed is en wat de Heere mishaagde. Maar als je nu onbevooroordeeld de Schrift leest dan zijn er al weer heel wat jaartjes voorbij gegaan dat hij zegt: "'t is niet alleen dit kwaad dat roept om straf, maar ik ben in zonde en ongerechtigheid geboren. En van het uur van mijn ontvangenis af, het voorwerp van Uw toorn."

Had hij dan vroeger geen zonde-kennis? Jazeker!

En als je gevraagd had: "Ben je in de aard goed", zoals een Pelagiaan, die zegt dat we van binnenuit goed zijn, een onbeschreven blaadje, dan had David gezegd: "Daar ben ik het niet mee eens. Ik heb nodig: sla de zonden nimmer gâ, die mijn jonkheid heeft bedreven."

Voelen we het verschil in de intentie. Toen David een kind was is hij vast blij geworden met de genade. Maar hoe verder hij in zijn levensweg kwam, hoe meer dat hij geleid werd in de diepte van ontferming van God, maar ook in de afgrond, die bron van alle wanbedrijven. Daarom moet je zo voorzichtig zijn, hoe je dat gaat projecteren.

Er zijn mensen die zo'n schematische godsdienst hebben, - daar heb ik altijd een afkeer van - want ik denk, en ik durf het wel te zeggen ook, als iemand mij precies verteld hoe hij bekeerd moet worden, dan zeg ik: dat gebeurt nooit, want dan zou God Zijn eer prijsgeven aan de gesneden beelden, als wij dat zo goed weten. Al moet God het net andersom doen, dan dóét God het net andersom. Hij geeft ons onze zin niet en ons weten wordt niet beantwoord door God. Hij doet het op Zijn wijze.

Let wel: Dáárom is de Boodschap van het Evangelie op zich, zonder meer, een Boodschap van troost, een boodschap van gerechtigheid, een Boodschap van verzoening, een boodschap die ons bekend maakt met Gods eeuwig raadsbesluit.

Dat blijft, daar kun je niet omheen!

Je kunt beter, als je het consequent wilt doen, van iedereen een geestelijk boekje bijhouden, van: hij is hier, hij is daar, hij komt van tien tot elf in de kerk en hij van elf tot twaalf en hij komt 's avonds. Die man heeft nog niet genoeg te doen met de kennis der ellende, die weet nog niet hoe groot zijn zonde en ellende zijn, dus die moet wat preken uit de wet. Die andere is een stapje verder, daar gaan we weer een stapje verder mee. En de laatste is dan de man die er voor in aanmerking komt, voor het volle evangelie. Dát zou eigenlijk de consequentie moeten zijn van de gedachten en het spreken van sommigen.

Maar nu doen ze dat niet. Het is jammer, maar als de Naam van Christus genoemd wordt, dan moeten die onbekeerde medereizigers het ook maar horen, maar ze konden er beter nog maar niets van weten. Zo'n indruk krijg je dan weleens. We voelen wel aan, dat is verkeerd, dat is een aanpassing van het Evangelie aan ons mensen, en dat kan niet.

We moeten het nooit zien als: hier een stuk ellende en nu ben ik aan de verlossing en het laatste jaartje van mijn leven zit ik in de dankbaarheid, nu zing ik meer lofpsalmen, zo moet je dat niet zien. Het is een zaak, die niet te beredeneren valt búi ten Christus. Buiten de troost. Iemand die troost kent, die kent ook zijn zonden. Dat kan niet anders, of het is niet waar. We hebben het nu niet over de mate van zonde-kennis, dat kan ook

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (SLOT) EN 2

weer een strik van de duivel zijn, om ons te verontrusten: heb je nu wel genoeg zondekennis, moet je niet meer huilen, moet je niet meer dit, meer dat?

Die kant willen we niet uit.

Het gaat er om, wie zich door deze troost voelt aangesproken, die wéét, gelooft, dat hij door die troost-boodschap aangesproken wordt, dat kán niet ánders, in welke mate ook, maar die staat schuldig. Anders hoef je niets te horen over betaling met het dierbaar Bloed. De zaken zijn zo in elkaar verweven, dat de prediking van het kruis van Christus en van Zijn lijden, méér zondekennis aan kan brengen dan prediking van de wet. De wet van: gebod op gebod, regel op regel. En dat we in onze diepe val en bondbreuk overtreders zijn, eindeloos herhaald, dat je zegt: "Man, geloof je nu zelf ook nog wat je allemaal staat te zeggen?"

Maar dan de prediking van de troost, van Sions betalende Borg en Middelaar. Dat is niet buiten de wet. Vat dat niet op als: o, de wet wordt opzij geschoven, het is nu geen wet en Evangelie, of Evangelie en wet, het is nu alleen maar wet. Helemaal niet, dat is een tegenstelling die wij maken. Maar het Evangelie is véél scherper, want daarin wordt de wet geestelijk verklaard. Daar gaat de Heere Jezus nog een stapje verder dan Mozes, met eerbied gesproken. Hij gaat zeggen: "Zoals jullie het uitleggen, dat is de buitenkant. Maar ik zeg u, het gaat om de liefde, liefde tot God en liefde tot de naaste, dáár gaat het om."

Ik heb niet de drang om hier al te diep op in te gaan. Waarom niet?

Lieve hoorder, dat weet je nu toch zo zachtjesaan wel. Of geloof je dat nu niet. Nu hoef je niet in je leven te gaan zitten graven, dáár heb ik dit gedaan en dáár heb ik dat gedaan. Maar geloof je nu niet waarachtig wat God van ons zegt? Dat het niet deugt. Moet je dan persé een heel scala van dingen op gaan rakelen uit je leven, dat je zo slecht bent, om dat te weten? Helemaal niet! Het kan wel hoor, maar het hoeft niet. Want die trouwe God is er, Die ons van die waarheid doordringt, al maakt men je midden in de nacht wakker, als je dat weet, dat je dat gelooft, dat de zonden en de gevolgen van de zonden en de ellende zó groot zijn, dat de Heere Jezus Christus alléén met de prijs van Zijn leven daarvoor kon betalen, anders niet.

Wat moet je dan meer?

Dan kun je beter vragen: "Heere, geef me wat meer geloofskennis van die dierbare Zaligmaker." De rest komt vanzelf wel.

Maar hopelijk gaan we nooit meer die kant uit van dat werkverbond. Misschien is het een beetje spotachtig, maar al is het een reformatorisch werkverbond, waar ook alles vol van staat. Het is zogenaamd allemaal genade, maar o wee, je zal dit, je zal zus, je zal zo. Maar laten we toch ophouden alsjeblijft. Wat schiet je daar nu mee op?

Predik wat de Heere doet en wat Hij gedaan heeft en laat álles aan de Heere over. Hij brengt het op zijn plaats. En Hij zal het wel zo maken dat we ons verwonderen zullen. Dat we zeggen: "Heere, dat U goed bent voor zo'n slecht mens."

Dan zijn er mensen die zeggen; "Ik heb niet zo in zonden geleefd, ik ben altijd zogenaamd een net mens geweest." En juist die zó door de Heere geleid zijn, véél meer zonde-kennis hebben, als die anderen die zoveel keer de weg hebben verlaten en ook in het verkeerde hebben geleefd. Dat is die Evangelische overtuiging: zo Gij in het recht wilt treden. Weet ik dat niet? Ja, dat weet je wel! En gadeslaan, mijn ongerechtigheden, Heere, wie zal dan bestaan, maar neen, daar is vergeving.

CATECHISMUS ZONDAG 1 VRAAG 1 (SLOT) EN 2

Blijf daarbij! Bij deze voorstelling, niet omdat ik het zeg, maar omdat we anders onherroepelijk daar terecht komen: wéér met een juk der dienstbaarheid omhangen, dat wij, noch onze vaders hebben kunnen dragen. En dat we nu nooit meer van de genade een werk moeten maken.

Maar die vrije gunst, die eeuwig Hem bewoog.

AMEN